

Eettiset periaatteet

OSA 1: YLEISTÄ

1.1 Eettisten periaatteiden tarkoitus

1.1.1 Nämä eettiset periaatteet sisältävät ohjeet aktuaareille siitä, kuinka heidän odotetaan toimivan *aktuaaripalveluja* antaessaan, ja antavat siten *aktuaaripalvelujen käyttäjälle* luottamuksen siitä, että työ on suoritettu ammattimaisesti ja asiantuntevasti.

1.1.2 *Aktuaarien* eettiset periaatteet antavat ohjeita myös siitä, kuinka *aktuaarien* odotetaan toimivan myös muissa yhteyksissä kuin *aktuaaripalveluja antaessaan*, kuten kohdassa 1.2, Eettisten periaatteiden soveltaminen, kuvataan.

1.2 Eettisten periaatteiden soveltaminen

1.2.1 Periaatteiden osan 3 soveltaminen

(a) Kaikki toiminta

Kaikkien *aktuaarien* odotetaan noudattavan lisäksi periaatetta A (rehellisyys) sekä työssään että muissa sellaisissa yhteyksissä, joissa hänen toimintansa voidaan perustellusti katsoa edustavan *aktuaarien* ammattikuntaa.

(b) *Aktuaaripalvelut*

Kaikkien *aktuaarien* odotetaan noudattavan periaatteita B – E (pätevyys ja huolellisuus, sääntöjen noudattaminen, puolueettomuus, tulosten asianmukainen esittäminen) *aktuaaripalveluja* tuottaessaan riippumatta siitä, maksetaanko työstä vai ei.

(c) Muut kuin *aktuaaripalvelut*

Muussa työssä kuin *aktuaaripalvelujen* tuottamisessa *aktuaarien* tulisi käyttää *ammatillista harkintaa* arvioidessaan, tulisiko ja missä laajuudessa tulisi noudattaa periaatteiden B – E (pätevyys ja huolellisuus, sääntöjen noudattaminen, puolueettomuus, tulosten asianmukainen esittäminen) henkeä ja tarkoitusta riippumatta siitä, maksetaanko työstä vai ei. Harkintaa tehdessään *aktuaarin* tulee ottaa huomioon palvelun käyttäjän perustellut odotukset työltä, työn luonne, muut sovellettavat standardit sekä muut asiaan vaikuttavat tekijät.

(d) Avustavat tehtävät

Selvennyksenä todetaan, että tilanteissa, joissa toisella henkilöllä on viime kädessä vastuu tehdystä työstä ja *aktuaari* toimii avustavassa roolissa, *aktuaarin* odotetaan noudattavan yllä olevia kohtia 1.2.1 (a), (b) ja (c), vaikkakin on perusteltua odottaa, että eettisten periaatteiden

noudattamista arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa *aktuaarin* vastuun laajuus tehdystä työstä sekä tehtävän kannalta olennainen työkokemus.

(e) Eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen toteutuminen

Eettiset periaatteet eivät ole kuvaus kaikesta sellaisesta käyttäytymisestä, jota *aktuaarien* tulisi noudattaa tai välttää. *Aktuaarien* odotetaan ottavan huomioon eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen eikä tulkitsevan periaatteita pelkästään kirjaimellisesti.

1.2.2 Eettisten periaatteiden sitovuus

(a) periaatteiden ilmaisut "tulee" ja "ei tule" tarkoittavat, että esitetty toimintatapa on pakollinen ja esitetystä toimintatavasta poikkeaminen tarkoittaa poikkeamista näistä eettisistä periaatteista; ja

(b) periaatteiden ilmaisut "tulisi" ja "ei tulisi" tarkoittavat, että normaalisti *aktuaarin* odotetaan toimivan esitetyn toimintatavan mukaisesti, paitsi jos toimintatapa ei sovi tapaukseen tai se johtaisi mahdollisesti harhaanjohtavaan tulokseen. Jos *aktuaari* ei noudata esitettyä toimintatapaa, *aktuaarin* tulee kertoa tämä *aktuaaripalvelujen käyttäjälle* ja kertoa myös syy, miksi hän ei noudata esitettyä toimintatapaa.

1.2.3 Eettisten periaatteiden suhde eri säännöksiin

Näiden eettisten periaatteiden tarkoituksena ei ole miltään osin vaatia *aktuaaria* rikkomaan lakeja tai muita säännöksiä. Jos näiden eettisten periaatteiden ja lain tai muiden säännösten välillä on ristiriita, *aktuaarien* tulee noudattaa lakeja ja muita säännöksiä. "Lain säännösten rikkomisella" ei tarkoiteta tilanteita, joissa noudatetaan toimeksiantosopimuksen sopimusehtoja.

OSA 2: MÄÄRITELMÄT

2.1 **Aktuaari** – Suomen Aktuaariyhdistyksen täysjäsen

2.2 **Aktuaaripalvelujen käyttäjä** – Juridinen tai luonnollinen henkilö (usein *toimeksiantaja*), jonka käyttöön *aktuaaripalvelujen* tulokset on tarkoitettu.

2.3 **Toimeksiantaja** – Osapuoli, joka on palkannut *aktuaaripalvelujen* tuottajan. *Toimeksiantaja* on tavallisesti joko *aktuaarin* asiakas tai työnantaja.

2.4 **Ammatillinen harkinta** – *Aktuaarin* sellainen arviointi, joka perustuu vakuutusmatemaattiseen tai muuhun *aktuaaripalvelujen* kannalta asianmukaiseen koulutukseen ja kokemukseen.

2.5 **Aktuaaripalvelut** –

- Kaikki *aktuaarin* tuottamat palvelut, jotka liittyvät eläkejärjestelmiin tai -laitoksiin, vakuutus-, jälleenvakuutus- tai finanssipalveluyrityksiin taikka esimerkiksi yritysjärjestelyihin tai vastuun- ja vakuutuskannansiirtoihin;
- Kaikki muut *aktuaarin* tuottamat palvelut, joihin liittyy aktuaarillisia näkökulmia.

OSA 3: PERIAATTEET

- A. **Rehellisyys:** *Aktuaarin* tulee toimia vilpittömästi ja kaikin puolin rehellisesti.
- B. **Pätevyys ja huolellisuus:** *Aktuaarin* tulee tehdä työnsä asiantuntevasti ja huolella.
- C. **Sääntöjen noudattaminen:** *Aktuaarin* tulee noudattaa asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä vaatimuksia.
- D. **Puolueettomuus:** *Aktuaarin* ei tule antaa ennakkoasenteiden, eturistiriitojen tai muiden henkilöiden epäasiallisten pyrkimysten vaikuttaa *ammattilliseen harkintaansa*.
- E. **Tulosten asianmukainen esittäminen:** *Aktuaarin* tulee esittää työnsä tulokset asianmukaisella tavalla ja noudattaa kaikkia soveltuvia raportointistandardeja.

OSA 4: PERIAATTEIDEN SOVELTAMINEN

Seuraavat kuvaukset, jotka ovat osa eettisiä periaatteita, on laadittu sen selventämiseksi, miten *aktuaarien* odotetaan tulkitsevan ja soveltavan eettisiä periaatteita.

Nämä kuvaukset eivät ole tyhjentäviä. *Aktuaarien* odotetaan käyttävän *ammattillista harkintaa* eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen toteutumisen varmistamiseksi eikä tulkitsevan eettisiä periaatteita pelkästään kirjaimellisesti.

1. Rehellisyys

1.1 *Aktuaarin* tulee harjoittaa ammattiaan noudattaen korkeita moraalisia ja eettisiä periaatteita, taidolla ja huolellisesti sekä täyttää ammatillinen vastuunsa *toimeksiantajaansa* kohtaan noudattaen asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä vaatimuksia.

1.2 *Aktuaarin* ei tulisi toimia tavalla, joka voi vahingoittaa aktuaariammattikunnan mainetta, riippumatta siitä, onko toiminta tapahtunut työteon yhteydessä tai sellaisessa muussa yhteydessä, jossa hänen voidaan kohtuullisesti arvioiden katsoa edustavan aktuaariammattikuntaa.

1.3 *Aktuaarin* ei tule antaa sellaista liiketoiminnan edistämiseksi tarkoitettua tietoa,
- jonka *aktuaari* tietää tai täytyisi tietää olevan olennaisesti väärää tai harhaanjohtavaa;
- joka sisältää harkitsemattomia lausumia tai tietoja; tai
- joka jättää pois tai pimittää asiaankuuluvaa tietoa, minkä seurauksena tiedosta tulee olennaisesti harhaanjohtavaa.

Hän ei saa myöskään tietoisesti tulla yhdistetyksi tällaiseen toimintaan. Jos *aktuaari* havaitsee, että hänet on yhdistetty tällaisen tiedon levittämiseen, hänen tulisi ryhtyä toimiin sanoutukseen tästä irti.

Tämä säännös ei estä *aktuaaria* tekemästä työtä, joka perustuu
- oletuksiin tai menetelmiin, jotka toimeksiantaja tai muu taho on määritellyt edellyttäen, että, jos *aktuaari* ei ole samaa mieltä oletuksista tai menetelmistä, *aktuaari* kertoo kantansa *aktuaaripalvelujen käyttäjälle*; tai
- oletuksiin tai menetelmiin, jotka on määritelty laeissa, muissa säännöksissä tai ammattivaatimuksissa.

1.4 *Aktuaarin* tulisi tehdä työnsä hyvässä yhteistyössä muiden *toimeksiantajalle* työtä tekevien henkilöiden kanssa ja näitä arvostaen.

1.5 *Aktuaarin* tulee pitää salassa saamansa luottamukselliseksi tarkoitettu tieto noudattaen asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä raportointivaatimuksia.

1.6 *Aktuaarin* tulee harkita ennen kuin hän vastaanottaa työn, jota joku toinen henkilö on aikaisemmin hoitanut, yhteydenottoa tähän henkilöön selvittääkseen, onko olemassa ammatillista syytä olla ottamatta uutta tehtävää hoitaakseen.

2. **Pätevyys ja huolellisuus**

2.1 *Aktuaarin* tulisi suorittaa *aktuaaripalvelunsa* huolellisesti, perusteellisesti ja ajallaan.

2.2 *Aktuaarin* tulee ottaa suorittaakseen vain sellaisia toimeksiantoja,

- joihin hänellä on pätevyys ja asianmukainen kokemus; tai
- jotka hän tekee sellaisen henkilön ohjeiden mukaisesti, jolla on riittävät ja asianmukaiset tiedot ja taidot, ja *toimeksiantaja* on tietoinen tästä järjestelystä; tai
- jotka hän tekee sellaisen henkilön ohjauksen ja valvonnan alla, joka on ammatillisesti vastuussa työstä.

2.3. *Aktuaarin* tulisi sopia *toimeksiantajan* kanssa toimeksiannon luonteesta ja laajuudesta ennen työn aloittamista.

2.4 *Aktuaarin* tulisi varmistua ennen tulosten toimittamista eteenpäin, ettei *aktuaaripalvelun* tuloksissa ole *aktuaarilta* edellytettävän tietämyksen ja hänen tekemänsä perustellun arvion mukaan olennaisia virheitä.

3. **Sääntöjen noudattaminen**

3.1 *Aktuaarin* tulee toimia tavalla, joka ottaa huomioon aktuaariammattikunnan ammatillisen vastuun yhteiskuntaa kohtaan noudattamalla kulloinkin sovellettavia teknisiä ja ammatillisia standardeja. Hänen tulee ottaa huomioon kaikki asiaankuuluvat Suomen Aktuaariyhdistyksen tai muun aktuaariyhdistyksen, jonka jäsen hän on, antamat tai hyväksymät standardit, ohjeet ja muut vastaavat asiakirjat näiden soveltamisalan ja pakollisuuden mukaisesti.

3.2 *Aktuaari* on Suomen Aktuaariyhdistyksen kurinpitomenettelyjen alainen ja hänen tulee hyväksyä kaikki yhdistyksen eettisen komitean ja hallituksen tekemät kurinpitopäätökset tai valitusoikeutta käyttäessään aktuaarien muutoksenhakulautakunnan tekemät päätökset.

4. Puolueettomuus

4.1 *Aktuaarin* ei tule ottaa hoitaakseen sellaisia *aktuaaripalveluja*, joihin liittyy eturistiriita tai sen mahdollisuus tai johon hänellä on ennakoasenne tai hänen tulisi ymmärtää itsellään sellaisen olevan, paitsi jos hänen kykynsä toimia puolueettomasti ei vaarannu ja eturistiriita tai sen mahdollisuus on selkeästi kerrottu asianosaisille.

4.2 *Aktuaarin* tulisi viipymättä selvittää *toimeksiantajalleen* kirjallisesti kaikki muut *toimeksiantajan* toimeksiantoihin liittyvät tulonlähteensä kuin ne, jotka *toimeksiantaja* itse on maksanut. Tämä ei koske tilannetta, jossa *toimeksiantaja* on *aktuaarin* oma työnantaja.

5. Tulosten asianmukainen esittäminen

5.1 *Aktuaarin* tulee esittää työnsä tulokset asianmukaisesti ja ajallaan sekä tehtävään soveltuvassa muodossa. *Aktuaarin* tulee esittää analyysinsä ja neuvojensa vaikutukset *aktuaaripalvelujen käyttäjälle* ymmärrettävälle tavalla.

5.2 *Aktuaarin* tulisi esittäessään *aktuaaripalvelun* tuloksia todeta

- että hän on vastuussa tuloksista ja niiden esittämisestä ottaen huomioon mahdollisesti esitetyt varaukset;
- missä ominaisuudessa hän toimii;
- *aktuaaripalvelujen käyttäjä*, jolle työn lopputuloksen analyysi ja neuvonta on kohdistettu;
- työn laajuus ja tarkoitus; ja
- missä laajuudessa ja miten on saatavissa lisätietoja ja -selvityksiä joko *aktuaarilta* itseltään tai joltakin toiselta osapuolelta.

Aktuaarilla ei kuitenkaan ole kohdan 1.2.2 (b) mukaista ilmoittamisvelvollisuutta, jos *aktuaari* arvioi, että mainittujen tietojen esittäminen kuvatussa laajuudessa ei ole tarpeellista ottaen huomioon työn luonne.